

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și strălăutate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorteori nefrancate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

ANULU XLVIII.

N°. 251.

Luni, Marți 12 (24) Noemvre.

1885.

Brașov, 11 Noemvre 1885.

Desastrul ce l-au suferit trupele sârbesci în bătăliile dela Slivnița pare a fi fatalu pentru cauza sârbescă. După cum ne anunță „Agenția Havas“ armata sârbescă a fostu constrânsă a se retrage în pozițiunile ei primitive, Bresnicul a fostu părăsitu de Sârbii și Bulgarii au ocupat Dragomanulu. Se crede chiar că armata bulgară concentrată la Slivnița va lua ofensiva contra Sârbilor.

Schimbarea acésta a sorții armelor precum și faptul, că prințul Alexandru în momentul pericolului a declarat, că se supune Sultanului și că va deșerta de trupe Rumelia orientală a adus o mare schimbare în situațiune. Unii sunt de părere, că evenimentele cele din urmă vor favoriza restabilirea statului quo și restabilirea păcii, alții — și credem, că acestia au mai multă dreptate — susțin, că în urma desastrului Sârbilor situațiunea a devenit și mai serioasă. Vederile sunt diferite, după cum este diferită politica celor ce le profesază.

Mai vârtos încătu privesce Austro-Ungaria contrastele dintre părerile ce domnesc la diferitele națiuni este mare. Pe când Maghiarii sunt deprimati în urmă desastrelor sârbesci, Cehii și Croații își s'arū din piele de bucurie că au învins Bulgarii la Slivnița, ér Nemții austriaci se țin mai multu séu mai puțin în rezervă. Polonii acasă pe comitele Kalnoky de conivență cu Rusia și reprobă politica lui, Cehii și Nemții o aprobă, însă fiă-care din puutul séu de vedere. ér Maghiarii o aprobă numai cu condițiunea ca Kalnokó să nu părăsescă cauza Sârbilor. Are dreptate „N. fr. Presse“ când ăice, că este prăpastie mare între politica internă și esternă în Austro-Ungaria.

În ceea ce privesce politica ungerescă este caracteristică dorința lui „Pester Lloyd“, că Austria să părăsescă pretensiunea Sârbilor cel puțin încătu privesce districtulu Vidinulu a căruia importanță militară o accentuază mai ales în casulu unei alianțe bulgaro-române, pe care o crede posibilă. „Atâta putem face pentru Sârbii“, ăice numita fôia, „dér ca să luăm pozițiune ostilă în contra Bulgarilor, nu credem a fi în interesulu monarhiei.“

După bătălia dela Slivnița oficioșii din Peșta s'au mai moderat, precum se vede, dér se exprimă cu băgare de séma, pe când foile independente unguresci dau pe față sêmțemintele politicilor maghiari fără de nici o rezervă.

„S'a întemplat earăși — scrie Pesti Naplo — ca totu noi să fim bătutu, dacă nu tocmai noi dér aliații noștri. Tactica austriacă și politica austriacă totdeuna o pășese. Asta se numesc „pech.“

„Stimăm pe Alexandru, dér de Milanu ne pare rău și suntem îngrijați pentru el. Nu putem să lăsăm Sârbia nicidecum să ajngă sub influința rusească. Politica ministerului nostru de externe trebuie să se emancipeze de sub dictatura străină. Trebuie să ajutăm pe Regele Milau și Sârbia când are lipsă de acestu ajutor, nu însă sél părăsim, când s'a încurcat.“

„Bătălia dela Slivnița n'a terminat rășboiulu, ci pritr'insa situațiunea a devenit mai serioasă, Mai întâi se credea ca sigur că Sârbii vor câștiga și Bulgarii vor perde, astăzi totul e nesigur. De geaba predică bătrânulu împé-

ratu Wilhelm pace, când întreaga cestiune a Orientului este pusă la ordinea ăilei și aședată pe ascușulu sabiei.“

Presêmțulu fôiei maghiare corespunde situațiunei. Astăzi Rusia este care se bucură și Austro-Ungaria, care nu e înulfunită cu schimbarea lucrurilor. Se n'țelege de sine, că diplomația rusă va folosi momentul spre a și recăștigă influința în Sârbia, agitându acum pentru rășturnarea lui Milanu, pe când cu Alexandru începe a se împacă. Oricum s'ar întorce lucrurile rezultatulu este și remâne: perspectiva unui conflict între Austro-Ungaria și Rusia.

Rășboiulu dintre Sârbii și Bulgarii.

Ăilele de Marți, Mercuri și Joi, săptămăna trecută, au fost fatale pentru Sârbii. Aceștia au perdut aproape totu terenulu ce-lu ocupaseră dela începutulu campaniei pe linia Pirotu-Ţaribrod-Dragomanu-Sofia. Descuragearea Sârbilor e atât de mare, încatu se ăice, că se gândesc la armistițiu dacă nu chiar la pace. Negreșitu, că Sârbii nu motivează acestu pasu cu perderile ce le-au suferit, cu supunerea prințulu Alexandru Porții, căreia i-a și declarat, că a evacuat Rumelia. Suntem puțin înclinați a crede, că Serbia va încheia pace, înainte d'ăși salva onorea armelor sale; dovadă, că va continua lupta, e faptul, că a doua chemare e deja sub arme, și că în momentul în care scriem se află, pôte, în Bulgaria.

Ăta amăruntel luptelor dela 17, 18 și 19 Noemvre n.:

Sofia, 19 Noemvre. Adjutantulu principelui Alexandru care a fost greu rănit în lupta dela Slivnița, se numesc Marinoff. Principele s'a espus pretundeni dându doveđi de o vitejă ne mai pomenită. Unde era pericolulu mai mare acolo se vira. De vre-o trei ori au căduț granate și șrapnele lângă densusul fără a-i cauza încă nici unu rău. Armata bulgară a fostu reînsuflețită prin isbânde ce a raportat; de aci înainte se pôte considera succesulu ca asicurat. Singurul pericol mai constă în întorcerea pozițiunilor dela Slivnița. Se facu mari pregătiri. Astăzi au sosit 6 bataliune în Sofia; după două ore de repaos, ele au fost îndreptate imediatu la Slivnița; alte patru bataliune au plecatu la Pernik; aci se ridică întăriri și se aședă baterii. Milițienii sosescu mereu din tôte părțile. Armata sârbescă s'a retrasu dela Vidinu pentru a veni în ajutorulu armatei din Slivnița; Vidinulu a scăpatu de orice pericol. Din erore s'a spus, că Sârbii au ocupat Lom-Palanca, poziția importantă de pe Dunăre; în realitate ei au ocupat Lomulu, localitate situată pe drumulu dintre Lom-Palanca și Sofia; în urma înfrângerii dela Slivnița, Sârbii au fost nevoiți s'o evacueze.

Sofia, 19 Noemvre. Mai multu voluntari ruși au luat comanda câtorva companii bulgăresci. S'au adresat din nou apeluri călduruse comitetelor panslaviste din Rusia, cerându-li-se ajutorulu lor. Se așteptă în curendă sosirea unui mare număr de voluntari ruși.

Filipopolu, 19 Noemvre. Mai tôte trupele bulgăresci din Rumelia au părăsit provincia împreună cu o mare parte din miliții. Miliția rumeliotă, mai cu séma batalionulu din Filipopolu, s'a purtat foarte bine la foc. Măne plecă alte 3000 de omeni la Sofia. La fruntaria turcescă n'au rămas decât 7000 de omeni. Ăilele acestea se va termina organizarea celor două bataliune esclusiv musulmane. Ele vor pute pleca Marți séu Mercuri.

Calafatu, 20 Noemvre. O mare mulțime de Bulgarii, mai cu séma femei și copii, au trecut dincoace; cu tôte scirile imbucurătoare pentru densus, ce sosesc de peste Dunăre, ei nu sunt dispuși a se întorce. Se crede, că Sârbii s'au prefăcutu numai, că părăsesc Vidinulu; în realitate densus își adună puterile pentru a lovi cu putere cetatea; în Vidinu se află peste 400 răniți. Bătăia dela Cula a fostu mai serioasă decât se crede; măne vă voi da amănunte positive asupra ei. Aci circula scirile cele mai estravagante în fiă care mo-

mentu. Astăzi se spunea, că Turcii au înaintat spre Pernik. Scirea însă este lipsită de orice temei. Turcii până în momentul de față n'au de locu intenția să intervie în luptă. Deși Bulgarii au raportat mai multe succese, totuși se crede, că lupta va fi lungă și înversunată din amândou părțile.

Sofia, 20 Noemvre. Detaliurile din urmă asupra sângerosei bătălii de Joi, din fața pozițiunilor dela Slivnița, sunt cele următoare: Cu privire generală în această luptă teribilă, Bulgarii au câștigat, deși cu mari sacrificii, unu teren mai bine de 12 kilometri spre dreapta, păstrându și pozițiunile la stânga, și respingându cu desăvârșire pe Sârbii din drumulu Sofiei cătră Nișu, singura cale și basă a operațiunilor lor strategice. Multe amănunte, destulu de însemnate, vor fi cunoscute mai târziu, de astă dată sunt de notat acestea: Nu târziu după deschiderea foculu s'au simțit avantajele Bulgarilor, căci după ce ocupară pe rând pozițiunile ce se continuă în direcțiunea Malevo și Dragomanu, înconjurase flanculu stângu al inamiculu și, în mai puțin ca o jumătate de oră, Sârbii fură nevoiți a părăsi înălțimile ce ocupau dea-lungulu drumulu spre Ţaribrod, precum și ambele coste prin care trece șoseaua cătră pasulu Dragomanulu. Cătră orele 3 p. m., după ore-cari mișcări bine chibzuite, două baterii bulgare luând pozițiune la stânga satulu Vladimirovea deschiseră unu focu nentreruptu asupra unei divisiuni sârbe ce înainta metodicu cu desfășurare de tiraliori. După unu scurtu timp de nedumerire, Bulgarii avură unu moment de îngrijire, ér Sârbii, înaintându ca să trecă o vâlcea, fură ținuți în loc de o muschetărie violentă care dura mai multu timp și din o parte și din cealaltă. Noptea intervenind, Bulgarii își conservară pozițiunile câștigate cu tôte opozițiunea crâncenă a Sârbilor, cari în fine încetulu cu încetulu fură împinși cătră muntele Bresnik. Pozițiunea fiindu critică, armata sârbă în casu de retragere este espusă a și perde mare parte din materialu, arme și munițiuni, căci aci drumurile séu mai bine ăisute potecile sunt foarte puțin practicebile. Astfelu dér pe de o parte strimtorarea în care se găsesc Sârbii, pe de alta avantajele câștigate de armata bulgară, care, pe lângă ajutoarele ce neconținut le sosesc din Rumelia își au moralulu tare ridicat prin ultimele victorii raportate, potu aduce întreaga armată Sârbă la unu mare desastru. Efectivulu trupelor ce se găseau față în față se socotesce dela 35—45 mii Sârbii contra a 30—35 mii Bulgarii. Pierderile de ambele părți sunt considerabile din cauză, că mai totu timpul au luptat descoperiți. Numai din partea Bulgarilor sunt afară din luptă peste 3000 omeni; ér din partea Sârbilor fără indoială mai multu. Mai multe sute de prizonieri au căduț în mânil Bulgarilor. În timpul luptei căpitanulu Panitză, comandantulu unui corp de 2500 voluntari, aruncându-se pe drumulu dela Dragomanu la Ţaribrod a capturat unu convoiu considerabil de arme, muniții și alte proviziuni destinate Sârbilor.

Sofia, 20 Noemvre. — 1 oră dimineța. — Sunt în poziție de a vă da textulu raportulu oficialu pe care principele l'a adresat, de pe câmpulu de bătăe dela Slivnița, guvernulu bulgaru, asupra ăilei de eri: La 8 ore de dimineța aripa dreapta bulgară a fi început a lua în posesiune înălțimile ocupate de Sârbii între Dragomanu și Slivnița. Pentru a înlesni mișcarea aripei drepte, centrulu primi ordinu se înainteze. Pe la amedzi, trupele din aripa stângă luară de asemenea ofensiva. Lupta fu sângeră și ținū până séra. Bulgarii s'au bătutu într'unu modu eroicu și după ce a dislocat pe inamicu din pozițiile sale, s'au pusu sél urmărească. 400 soldați și mai multu ofițeri sârbi au fost făcuți prizonieri. Prima parte a acțiunei avu astfelu de rezultat de a isgoni pe Sârbii din pozițiile cari le ocupau în fața centrulu și acelor două aripe și de a i sili să se retragă pe înălțimea situată în fața centrulu armatei bulgare la stânga Dragomanulu. Bulgarii ocupă șoseaua care merge dela Dragomanu la Sofia. La 2 ore după amedzi 3 bataliune din regimentulu principelui întelniră în apropiere de Golubovici unu corp sârbu compus dintr'unu regimentu de infanterie, din două bataliune și două escadrone, cari se pregăteau să atace aripa stângă bulgară în pozițiile sale dela Slivnița. Acestu corp fu

completamente bătută și în această nouă întâlnire, soldații bulgari dederă probă de o mare bravură și de multă abnegație. Răniții sunt numeroși, lupta fiind foarte crâncenă din momentul când cele două trupe pronunțară mișcarea lor ofensivă. Printre răniți se află capitanul Marinoff, adjutantul principelui, și mai mulți alți ofițeri.

Semlină, 20 Noevre. Perderile Sârbilor în morți și răniți la Slivnița sunt de trei ori mai mari decum arată cifra oficială și sunt mai mari decât cele din toată compania de până acum. Prințul Alexandru s'a vădută în prima linie a focului dela început și până la finele luptei. Chiar Sârbii recunosc vitejia lui, ba îndrăsnela orbă și spun, că mai înainte s'a vădută călare pe un cal alb și mai târziu pe unul murg, de unde se deduce, că cel dintău cal a fost omorât sub el.

București, 20 Noevre. Se vorbește, că Bulgarii au respins erî atacul Sârbilor în direcțiunea Vidinului.

Belgrad, 20 Noevre. Ministrul președinte Garașanin a plecatu ađi nopte la Pirotu, fiindu chemat de regele. In urma experiențelor făcute, planul de operațiune se va modifica. Topalovic a primitu ordinu să mērgă directu spre Sofia, ca să provōce o diversiune a trupelor bulgare dela Slivnița, eventualu să'i atace în spate. Din nordu esecută o asemenea mișcare Miscovic.

Belgrad, 20 Noevre. Atacul nenorocit dela Slivnița e impreunat cu mari jertfe. Generalul Ivanovic s'a grăbitu cu atacul, înainte d'a-i fi sositu întăririle de trupe. Ađi sosese unu transportu de vr'o 800 prizonieri bulgari. Generalului Milutin Ivanovic i s'a luat comanda peste divisiunea Dunării deorece el e vinovat de pierderea suferită. Se dice, că a fostu înlocuitu cu colonelul Horsk. Colonelul Miskovic a intrat, după cum se dice, în Tapcovce. Dacă scirea se va adeveri, atunci încungiurarea a isbutit.

Calafat, 20 Noevre. Vidinul e alarmat. Arde de mai multe ore.

Belgrad, 20 Noevre. Sârbii sunt deprimati. In ministerul de externe, după plecarea lui Garașanin în cartierul general, a lucratu telegraful tota nopte în toate direcțiunile. Regina s'a dusu ađi dimineța la biserică să se rōge pentru victoria Sârbilor. Mulți funcționari înalți se înrolēză în armatā în fața nevoiei din ultimele zile. Se spune, că în luptele dela Slivnița s'au vădută între Bulgari mulți ofițeri engleși și germani.

Sofia, 21 Noevre. Cele 14 bataliōne bulgare de infanteriā, cari ocupaserā pozițiunī, în prima linie, la granița sârbescă, au perdut în luptele de până acum a treia parte din omeni. — Foștii ofițeri ruși în statul majoru generalu bulgaru, cari părăsiserā serviciul bulgaru, iau parte, cum se pare, la lucrările statului majoru generalu bulgaru, cu permisiunea atașatului militar dela agenția diplomatică rusă. S'au datu, se dice, mai multe planuri și dispozițiunī din partea acelora.

Belgrad, 21 Noevre. Se vorbește, că erī și colonelul Miskovic a fostu tare strimtorit de Bulgari, fiindu silitu după mari pierderi să se întōrcă în pozițiunile sale de mai nainte.

A doua chemare a armatei sârbesci a fostu convocată sub arme.

Se dice, că trupele ruseci concentrate în Basarabia ar fi primitu ordinu să stea gata d'a trece în Bulgaria, îndată ce Turcii voru intra în Rumelia. Scirea acesta s'a telegrafat din Lemberg.

Din Corfu se telegrafiază, că în casul când o intervențiune sârbescă ar sili pe Sârbī să evacueze Bulgaria, armata grēcă va trece imediatu fruntaria sub comanda regelui George în persoană.

Scirea, că trupe turcesci mērgu în ajutorul Bulgarilor se desminte.

In Belgradu sosescu mereu prizonieri bulgari. Intre acestea s'au observat și tineri însē nematurī.

Studentii bulgari din Praga au plecatu în patria lor ca să intre în armatā. La garā s'aflau vr'o 300 de studenți cehi, cari au cantat cātece naționale cehe și bulgare. Cehii sunt foarte veseli de isbēndile Bulgarilor. In toastele lor în onōrea ideii slave se strigă: *Perean* cei ce au provocat rēșboiul dintre frați.

Guvernul belgianu a interzis fabricarea de arme Cockerill d'a preda arme Serbiei și Bulgariei.

Din Filipopolu se telegrafiază, că toți profesorii și funcționarii sunt siliti a intra în armatā.

„Romānul“ dă ca întemeiată informațiunea, ministerul de rēșboiu a datu ordinu să se'mpartă de urgență cartușele necesare pentru puscile Kruka, ce le are reservede armatei române dela Ruși încă din timpul rēșboiului.

Societatea română a „Crucei Roșie“, în urma inițiativei s'a convocării d-lui D. Gr. Ghica, președintele ei,

s'a întrunit în localul Eforiei Spitalelor civile din București, pentru a chibzui despre trāmiterea unei ambulante pe cāmpul de rēșbelu peste Dunāre, scrie „Romānul“. S'a luat otārirea d'a se trimite douē trāsuri de ambulanță, cu toate medicamentele necesare rāniților precum și șese medici. Aceste douē trāsuri de ambulanță voru și porni în Bulgaria cātū mai curēndu. S'a formatu în București unu comitetu compus de dōmne bulgare și romāne pentru a strānge ajutōre pentru rāniți.

De Joi se observă o viuă activitate în flotila romānă. Se dice, că comandantul flotei a primitu ordinu a pregăti bastimentele spre a pleca în susul Dunării. Se asicură, adaugē „Vocea Covurluiului“, că această măsură se ia spre a se asigura libertatea navigațiunii pe Dunāre.

Se dice, că Garașanin a plecatu la Pirotu, ca să chibzuiască cu regele Milanu încheierea unui armistițiu sēu chiar a pācii.

Cinci bateluri romāne de rēșboiu încruceșă între Turnu-Severin și Zimnicea. Guvernul romānu a făcutu cunoscutu Bulgarilor, că elu va face să se respecte libertatea navigațiunii pe Dunāre, la nevoia chiar cu forța. Comandantul Vidinului a primitu ordinu să lase întrēga libertate navigațiunii pe Dunāre.

La 20 Noevre n. au sosit în Viena 62 de studenți bulgari din Geneva, Zürich, Lipsca și Praga, mērgēndu să intre ca voluntari în armata bulgară. Reuniunea studenților slavi a întocmit o petrecere într'o restaurațiune în onōrea lor. S'au cantat cātece patriotice și s'au ținutū numeroșe toastele pentru prințul Alexandru, pentru poporul bulgaru și pentru armata bulgară. Unu studentu bulgaru a ăis, că ei nu mērgu la luptă contra poporului sērbu, ci contra guvernului, care a provocat rēșboiul. La garā au pornit cu toții. Aci se vedē douē mici stindarde bulgare. Înainte d'a pleca trenul a sositu o telegramă, care anunțā sosirea altor 40 de studenți bulgari din Insbruc, Lipsca și Brușela. Plecarea s'a amānatu până a doua zi ca să plece cu toții.

SCRILE ȚILEI.

Erī s'a sântitū în biserică Sf. Nicolae din S. Heiu stēgul rēuniunii romāne de gimnastică și cāntăr. D-șōra Elena Dimitriu a aninat de stēgu frumōsa pantlică, ce au oferit o fetele romāne din Brașov rōstind cāte-va cuvinte bine sēmțite. Președintele, d. Ionu Lengeru a vorbitu despre activitatea Reuniunii în decursu de 22 ani, amintind totodată și meritul ce și l'a cāștigat pentru înființarea ei Brașovenul Nicolae Teclu, de prezentu profesor de chemiă în Viena. Corul a intonat unu imn după care d-șōra Elena Perșenaru a luat în primire stēgul în numele membrorū Reuniunii de cāntări. Sēra a fostu convenire cōtegială, petrecerea a durat până spre ăiuă.

—0—

Proiectul de lege, ce l'a prezentatū ministru-președinte Tisza dietei cu privire la *prelungirea mandatului deputaților* dela trei la cinci ani, constă dintr'unu singur paragraf, care dispune, ca legea dela 1877/8 art. 4, §. 3, 4 5) să fiā astfel modificată, ca deputații să se alēgă în viitoru printr'o dietă ce va dura cinci ani

—0—

D-lu Tisza a prezentatū totodată dietei alte patru proiecte de lege, foarte voluminoșe, cari privesc *reforma administrațiunii* și adecă: reforma comisiunilor administrative, pozițiunea fișpanilor (comiților supremi), reforma legii comunale și a procederei disciplinare. Se înțelege, că toate aceste proiecte făcute în sensu centralistic.

—0—

„Hunyad“ din Deva face cunoscutu, că episcopul calvinu Szasz Domokos din Clușiu va merge la finele acestei luni în Deva pentru sfințirea organelor bisericei calvine. De aici se va duce în Bârcea mică la credincioșii sēi, cari s'au imulțit cu 13 rātăciți. Totu în acea fōiă, într'altu număr se dice, că îndată ce va sosi în Clușiu adevērița celor 13 rātăciți, că au trecut la religiunea reformată, li se voru d' unu ajutor ca să și cnpere douē clopote și locu de cimitir. — Observămū mai înainte, că biserica calvină din Deva a fostu romānescă, dovadă picturile de pe pāreți, sfinții George, Dumitru, Neculae și alții, prin urmare reformații d'acolo sunt Romāni maghiarisați. Alu doilea agitațiunea religiōsă se continuă și se spriginescē chiar de autoritatea supremă a bisericei calvine. Alu treilea, că binele ce'i așteptă pe rātăciți, cari și lapēdă credința strămoșescă, sunt clopotele și ingropătōrea. Bucurați-vē nouilor dreptu-credincioși!

—0—

Pentru ăiuă de 26 Noevre n., când se va pune la votu în adunarea comitatului *Tērnavei-mici* propunerea d'a se da reuniunii de maghiarizare 10,000 fl., „Ellenzek“ scrie unu articolu de fondū, în care nu se indoesce despre votarea acestei sume cu însuflețire „apropē unanimă.“ Fōia clușiană „scie“, că se află între Valah și

Sasi „agitatori nepatrioți“, cari voru căuta să rēstōrn propunerea, dēr speră că nu voru isbuti, fiindu că averea „inteligentă“ și „lumina“ le represintă proprietarii maghiari. — Nici vorbă, că „însuflețirea unanimă“ esistă numai în creerii celor dela „Ellenzek.“ Amū spus'o de atâtea ori, că nu ne trebuie „cultura și patriotismul“ societăților unguresci poreclite de „cultură“, și cu toate astea nu ne slăbescū cu „dragostea“. Ce încăpăținare!

Patrioți patentati.

All' zu viel ist ungesund! Unii omeni mērgu așa departe cu patriotismul încātū, să nu luāmū îndeșertu sântul cuvēntu „patriotism“, ne prinde grēț! E bine decī, ba ne este datorința a localisa epidemia și a scuipa pe astfelu de omeni.

Nu ne demitemū la o mai detaiată determinare a patriotismului, căci astăđi, din grația compatrioților nostri, amū ajunsu deja acolo încātū, unu omū bine simțitoru, coșciu de demnitatea, drepturile și datorințele sale, pe lângă totā bună-voința, în d'ale patriotismului nu se scia orienta. Ne voru arāta-o și demonstra- o însē cātū se pōte de eclatantū acei patrioți patenți, a căroru modelu de patriotismū mī-amū ținut de datorința a-lu presenta onoratului publicu cetitoru.

Ne va fi în recentă memoriă protestul falnicu și cu multă emfāsă alu unui jude dela tribunalul regescu din Oradea-Mare N.... Romānu de origine, — după cum mărturisescē însuși rēdicatū în colōnele unui ăiaru Kosutianu din Oradea (sic! pentru că pentru d-sa și semenii d-sale nu esistă ăiare romānesci în care să se pōtă revela marele patriotism și sciința care-i umflă creerii!, avisu celor, cari caută gunōiele redacțiunilor unguresci!) în contra pretinsei „irredente romāne“ (?). Protestēză în contra aceleia susu și tare, ca Romānu (?), ca patriotu, și mai scia bunul Dumeđeu încă în ce calitate... Ce e mai caracteristicu, să obtrude d-lu N. de interprete și talmăcitoru alu opiniunilor Romānilor „mai bine simțitoru“, „mai leali“ (la wir kennen unsere Pappenheimer!) Deus ex machina. Dēcă nu era „irredenta“, nu era protestul și despre d-lu N.... nu mai scia nimeni, că e Romānu; ba unii, cari ilu cunoscēu în persoană se mirarā multu, că d-sa e deodată Romānu, deorece nu l'au auđitū nici odată vorbindu romānescu... (pōte va fi numai născutū Romānu?); se mirarā și adecă ne mirarāmū toți însē de aceea, cum de d-sa, ca unu care a ruptu toate legăturile sociale cu Romāni, s'a simțitū în dreptu a-și ridica vocea în numele conaționaliilor sēi? Sēu de unde acele lecțiuni de patriotism? Ce e mai multu însē, de unde aceea orbă cutezare de a trage la indoielă sēmțul patrioticu alu unora dintre inteligēții romāni, pe cari nu-i cunoscē, nu trāiescē în societatea lor, nu comunică cu ei, nu le cunoscē relațiunile, convingerile lor, c'unu cuvēntu nu are nimicū, nimicū comunū cu ei??!

Nu ni-a fostu însē intențiunea a ne ocupa în aceste orduri directu cu patentatul patriotu N.... de ore ce de multu a trecut în caștrele străine... să-i fiā de bine! *Protestămū însē sērbătōrescē și categoricū în contra astorfelu de abuseri comisē pe conta nōstră, respingemū și deviamū ori ce învinuirī venite din partea unor omeni ca N... et. comp! Națiunea romānă nu cunoscē iridentismul, așadarū nici nu are lipsă a lupta în contra unor năluciri, în contra unor idei fixe, cari nu se potū concepe de cātū în creeri smintiți. Cu deosebire protestămū în contra acuzărilor nedrepte făcute în contra iteligēției romāne, care nu-lū recunoscē pe D-sa și pe semenii D-sale de interpreți sentimentelor și convingerilor sale!!!*

Noi cugetamū a fi trecutū la ordinea țilei preste acelū ridiculosu pretestu în contra căruia ni-amū vădutū constrinși a ne ridica vocea acuma și care nu-lū meritā! Ce să veți însē? Astăđi unu domnū avocatū umblă pe stradele Beiușului și pe la locuințele Romānilor din casă în casă, cu o colă de subscriere în care din porunca vicecomitelui (se dice) povōcă pe Romāni, prin subscrierea numelui a pretesta în publicū în contra „irredentei“ romāne!! Până în momentul ce scriemū aceste orduri, afară de d-lui mai e subscrișu încă unu avocatū. Acesti doi d-ni advocați (dicū, că și ei sunt Romāni —) au mersu decī cu patriotismul și mai departe decât d-nul N.... „höher Peter!“ Grăbimū, decī încă pōte înainte de a li se umplea colă (ce anevoie credemū)... 'a ne lāmuri nițelū asupra grandioșei opere ce cugetā a fi conceputu d-lorū.

Mai întâiu trebuie să scimū, cine sunte-ți D-vōstră? Vē așigurāmū însē, că biografia nu v'o facemū, ba și numele e superfluu a vi-lū scrie, căci vē cunoscemū de pe pene!!

Marele, adecă patentatul patriotu, auctorul acelei colē dreptu, că s'a înfășiatū în fășii romānesci dēr dēnsulū, dreptu rēșplatā pentru mama care l'a născutū, nici să rogā nici vorbește romānescu, nu comunică cu Romāni, ăiarū romānescu nu cunoscē, casina romānă și în genere societățile Romānilor nu le cercetēză etc. etc. Celalaltu d-nū din contra toate le face, cercetēză biserica romānă (odată în anu?) vorbește rumānescu, cetesce

zările noastre, e membrul casinei române, ba și cercetă din când în când societatea Românilor (? mai bine nu ar face-o...) însă ambii de odată sunt și într-o parte și în alta, celalalt e în două părți cu trei bani" (sapienți satis!!) pardon! ăstă din urmă e totodată „ujdondász"ul.

Marele, adevăratul patriot, autorul acelei scoli, drept, că s'a înfășurat în fășii românesce, der densul, drept răsplată pentru mama care la născu. nici se rîgă nici vorbește românește, nu comunică cu Românii, iar românește nu cunoște, casina română și în genere societățile Românilor nu le cercetă etc. etc. Celalalt domn din contră toate le face, cercetă biserica română (odată pe an?) vorbește românește, cetesce zările noastre, e membrul casinei române, ba și cercetă din când în când societatea Românilor (? mai bine nu ar face-o...) însă ambii de odată sunt și într-o parte și în alta, celalalt e „în două părți cu trei bani" (sapienți satis!!) pardon! ăstă din urmă e totodată „ujdondász"ul și iarăși amintit din Oradea, de altminterea ambii advocați de profesiune!

Acești doi domni vin astăzi a descăli pe Români a patriotism, vin a provoca pe Români să-și arate patența!! Curios lucru! Dăci d-nii advocați: a-ți au d-văstră (adece noi Români!) despre proclamațiunea „irredentei" române? În aceea se dice, că Români fiindu apăsati și maltratați, jigniți în drepturile lor, state de D-șu și împărăția, au să-și răbune asupra asupritorilor lor cu foc și dinamită! Acesta exprimă mare neîndestulare, mare nelinișce, acesta poțe a ajuns în sferile mai înalte ba chiar și la tron... (se poțe, der noi Români suntem de vină?) și acuma să voră fi cerându unele deslușiri... Veniți deci să desmînjim toate cele șise în proclamațiune, să dicem, că toate sunt minciuni, sunt ticăloșii. Se aratăm, că suntem îndestulați, fericiți (ca în raiu) și mai pe sus de toate, că suntem buni adevărați patrioți!!

Nici mai mult nici mai puțin: „haid' să batem doba patriotismului pentru un bun bărbat!"

Mai trebuie la acestea comentari? Vedem prin d-șu advocați, deci nici nu vom comenta mai mult!! Dechiarăm însă și acuma din nou, de bunăvoie și neprovocați, că: noi irredentă română nu cunoștem, (una la mână) noi Beiușenii, în special proclamațiunea irredentei nu-o am vădită (două la mână) și a treia: noi în legătură cu irredenta nu suntem. Români nu cunoșc acei patrioți, pe cari și-i închipuiesc o neagră conștiință! Așăși însă timpul prevestit nu de mult de marii patrioți Români când trece om (Român) pe lângă om (Român) și nu se cunosc, der pentru aceea, drepturile noastre ne vom lupta ale recuștiga cu legale mijloce, Români suntem, Români vom fi, limba, națiunea și patria noastră, —bine să fi însemnat!—nu că o părșim cu omul apără, ca și până acuma, decă trebuie, cu brațele și cu inima noastră!

Patriotismul Românului e probat prin secul și astăzi nu mai avem lipsă de contestarea aceluia!

Respingem deci cu adencă indignațiune astfel de atacuri și provocări!

Prin acestea totodată atragem atențiunea onorabilului român în genere și în special atențiunea celor din Beiușiu și giură asupra astorfel de bazaconii. Atragem atențiunea Văstră Frați Români să nu vă lăsați a Vi să păta bunul nume și buna convingere prin astfel de proteste caraghioșe!

Er D-văstră d-șu advocați și patențați patrioți, să vă temeți de „năluci" dați în aer după ele, iscățiți mii de proteste din vînt, der pe alții nu-i smintiți. Mai bine primiți un sfat prietinesc: Omenii mai independenți ce sunteți ca advocați, grijiți de procesele ce vă-sau încredințat și promovați binele și bunăstarea acelei națiuni, care vanăscuți, va crescut și va dați pănă la patrioți D-văstră și copii D-văstră!! Său decă vă țineți „patența," țineți-o, fericiți-vă cu ea, der nouă ne dați bunăstare! Cu deosebire bine să vă însemnați D-văstră și frații ca D-văstră, că Români de „procatori nechiști" n'au lipsă! Potențați și la lună nu ne pasă, der numai în numele D-văstră!!

În fine încă odată, pe voi fraților români din Beiușiu cu multă căldură Vă facem atenți la starea socială și starea politică nespuse de miserabilă (De astădată să vă dăși numai în parantesă: sciti prea bine că unii vorășeli și „horendumdictu" unii rectori calvini ține în cerul Beiușului în terore!!) la care a-ți ajuns, să adevărat înși-vă vă a-ți creat prin conducerea astorfel de patrioți patențați și în parte și prin a celor cari se dă de partida numită: „nici în clină nici în mănecă..." și de destul să fim Români, ci trebuie să fim energici Români, activi Români, Români și cu ambiți națională!! așa să fiă!!

Prigoniri pentru pretinsa „Irredentă"

Lugoșiu, 18 Noemvre 1885.

Onorate D-le Redactori! Comedia inscenată de puternicii țării în timpul mai din urmă contra Românilor din această țară, pentru presupusa „Irredenta română", precum și gona formală pornită — din incidentul acesta, cătu și în urmarea svonului făcut de foile patriotice din capitală și provincii ca și cum finis Hungariae s'ar fi apropiat — contra cărturarilor români de prin orașe și sate, nu numai, că nu a încetat, ba e încă în curgere — după cum ne asigurase mai dăunăți vice-comitele lakaby în adunarea municipiului Carașiu-Severin — și după cum ne probază casul mai recent din Lugoșiu, pe care imi ieu voia a vi-lu descria aici:

La 12 l. c. d-nii învățători dela șola română gr. or. din loc: Gaspar și Moldovan au fost citați înaintea tribunalului, fiindu în prepus, că stau în legătură cu imaginați „Irredentiști români." Și anume acestu prepus venea de acolo, că amintiții d-nii învățătorii zeloși de progresul învățămîntului nostru, alergară spre a lua parte la adunarea generală a învățătorilor poporali români din diecesa gr. or. a Caransebeșului ținută estu-timp în luna lui Septemvre în orașul Orșova. Și că de aici — după finirea ședințelor — în societatea mai multor învățători au făcutu o excursiune și peste hotar în România până la Turnu-Severin, cu scopu de a visita și vedea monumentele istorice — și de mare însemnătate pentru nămul nostru — ce se află în apropierea acestui oraș.

Gubernanții noștri, cari acuma nu mai știu în ce chip să ne mai amărăscă țările și așa destul de amărite, au adus îndată în combinați strinsă învățătorilor români din Orșova și excursiunea lor la Turnu-Severin cu inmaginata „Irredenta română" și, în credința, că au pus mână pe culpabili trădători de patriă, tragă în judecată pe cei doi învățători.

Presentându se acestia înaintea tribunalului judele, investigator „Vi-g", care mai dăunăți totu în afacerea „Irredentei" a făcutu unu ocolu prin comitatul călcându mai multe case române, der fără nici unu succes, ie cu amintiții d-nii învățători unu protocolu mai lungu, ca o și de veră, punendu-le felu de felu de întrebări ca de pildă: Pentru ce au fost la Orșova? Cu ce scop și ce au făcutu acolo? Pentru ce s'au dus la Turnu-Severin, la alu cui indemn și cu ca intențiuni? Cine i-a condus, ce au făcutu acolo și cât au petrecut? Fost'au cu cineva în legătură, au cunoscut pe cineva, unde s'au datu jos, la masă cine a luat parte și ce au vorbit și alte multe flăcuri.

Inculpații, se înțelege, că după toate aceste întrebări au descriu lucrul după cum aievea s'a întâmplat amintind: că la propriul indemn au făcutu și excursiunea la Turnu-Severin, fără lecu de prepus, că voră fi trași în cercetare și fără altu scopu, decătu de a vedea monumentele antice.

Cu bușele umflate, d-lu jude investigator încheia protocolul, neputendu documenta nici o culpabilitate, er cei acusați, plini de amărăciune, se depărtară cu o experiență mai multă, că cum sunt tractați în țară adevărați patrioți. — O tempora! o mores! grele vremuri am ajuns, încatu nici unu pasu să nu mai pōtă face cărturarii noștri, de tēma ca să nu fiă trași în cercetare, ca agitatori, trădători de patriă și mai scia D-șu ce!

Der ii asigurăm pe gubernanții noștri, și istoria li-e dovadă, că mai buni patrioți decătu Români nici n'au existat vreodată.

Pe când voesc a încheia această scrisore, unu altu cărturar român e trasu în cercetare, ca agitator. Vice-comitele lakaby saltă și se bucură, că singuru a pus mână pe corpus delicti a unui „daco-romanist" seu în timpul mai nou „Irredentist" după cum le place a ne porecli; etă casul:

Pictorul român d-lu Hojda de origine din Marmatia, der de mai multu timp domiciliat în locu terminand pictura unui tablou, ce representă pe neuitatul nostru bardu național Andreiu Mureșianu, astăzi il espuse trecătorilor spre vedere în galanterul unei prăvălii. Vice-comitele lakaby trecend pe acolo și privindul îndată a aflat în nevinovatul tablou cause de agitare și l'a confiscat numai decătu, ducându-lu cu sine, er pe autorul tabloului d-lu Hojda la și trasu în cercetare ca pe unu agitator.

Pertractare decurge și când Vă scriu aceste șire, despre alu cărei rezultat nu voi întrelăsa de a nu Vă raporta!

Primiți asecurările deosebite stime ce Vă păstrează

—borgouanul.—

Adunarea generală

a Reuniunii femeilor române din Brașov ținută în 7 (19) Noemvre a. c.

(Raportu specialu).

Conformu invitațiunei făcute se întruniră membrele Reuniunii la 3 ore după pranzu în sala de de-

semnă a gimnasiun român. După formalitățile indatinatate pentru deschiderea adunării se ceti raportul comitetului de pe anul expirat, din care reproducem aici momentele mai însemnate:

1. Intre membrele Comitetului s'au făcutu duce schimbări și adevă: Strămutandu-se d-na Efrosina G. Iónu, președinta Reuniunii, la Sibiu ea a fost substituită până la această adunare de d-na Maria Alexi, mai departe strămutandu-se membra Comitetului, d-na Veturia Neagoe cu totul din Brașov s'a înlocuit prin d-na Maria Zănescu, pe basa voturilor obținute la alegerea Comitetului de acum trei ani.

2. Averele reuniunii a ajunsu la cifra de 40,147 fl. 28 cr. v. a.

3. Venituri accidentale a avut Reuniunea în anul acesta: a) dela balul dat în Ianuarie în sumă de 72 fl. 85 cr. și 10 franci; b) dela petrecerea aranjată de Comitetu pentru vîndarea unor obiecte lucrute de multu timp de fetele dela șola Reuniunii în sumă de 72 fl. și 90 cr. v. a.

4. Conformu concludului luat în adunarea trecută s'a introdus lucru de mână și în clasele I, II și III., care până acuma era numai în clasele IV și V.

5. Constatandu-se necesitatea absolută de a da instrucțiunei fetitelor noastre o estindere mai mare atatu în știința cătu și în lucru de mână, pentru ca fetele române să nu fiă silite a merge la șole streine, ci să urmeze în șola română, pentru ca să capete educațiune potrivită firei românești s'a vădit Reuniunea silită a decide în adunările trecute reducerea respective detragerea subvențiunilor, ce le dădea pe la alte șole afară din Brașov. Adaugem și aceea, că Reuniunea s'a vădit silită a lua astfelu de dispozițiuni și din causă că trecend fetele noastre pe la alte șole, după ce absolvă 5 clase la noi, la șolele străine se primesc din causa limbei de propunere abia într'a 3 s'au într'a 4 clasă; unu singuru casu, că o elevă a fost primită în clasa VI la o șola străină. Acestă împrejurare a contribuit apoi, că elevele noastre înainte de a absolve la noi se duc la șole străine și clasele IV și V subvenționate de Reuniune rămân depopulate — prin urmare Reuniunea sprijinind alte șole afară din Brașov are la reședința sa o șola puțin frecventată. Afară de acesta multe și varie au fost motivele pentru conclusele relative la subvențiuni. Față de această împrejurare comitetul raportază, că lucrul este în curgere și se facu pregătirile necesare pentru de a corăspunde concludelor luate în privința estinderii învățămîntului. Aceste sunt punctele mai însemnate din reportul comitetului, cari s'au luat spre știință.

Din cele ce s'au pertractat mai departe în adunare de însemnate sunt:

a). Alegerea comitatului. Espirand mandatul comitetului, care se alege pe trei ani, s'a procesu la alegerea unui nou comitet. Numele membrilor alege s'au publicat deja în Nr. din 10/22 Noemvre alu „Gaz. Trans." Constituindu-se comitetul în fața adunării s'a proclamat de presidentă d-na Maria Săcăreanu, care dela întemeierea Reuniunii și-a căștigat mari merite pentru prosperarea ei.

b) Propunerea d-nei presidente de a întemeia o șola profesională de fete, în care să învețe elevele meserii femeesci și economia casnică, o propunere, care de altcum specifică mai de aproape instrucțiunea în lucru de mână, atinsă în punctul 5 din raportu, s'a încredințat comitetului nou ales. Din desbaterile și discușiunile, cari au avut loc în ședința se vede viul interesu, ce-lu au membrele pentru atingerea scopului ce-lu urmăresce Reuniunea.

Dr. P.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.")

SLIVNIȚA, 31 Noemvre. — (Scirea „Agenției Havas.") Se semnalază retragerea armatei sârbesci. Numai unu corp sârbescu a rămas în direcțiunea Solincei. Sârbii au părăsit Breznikulu, care a fost reocupat de Bulgari. E probabil că retragerea Sârbilor este pricinuită prin imposibilitatea d'a se provisiona pe șosea Taribrodului, deorece Bulgaria a tăiat cu totul comunicațiunea prin aceea, că aș au ocupat fără rezistență Dragomanulu. E probabil, că armata bulgară concentrată la Slivnița se află în marș înainte.

BELGRADU, 22 Noemvre. — (Scirea „Lloydului.") Tote corpurile sârbesci s'au unit. Se dice, că ofensiva va începe neîntarziat.

BELGRADU, 22 Noemvre. — Lesjanin respinse pe Bulgari la Lom-Palanca, Fortăreța Vidinului este impresurată de Sârbii, excepționand partea dinspre Dunăre a Vidinului.

CONSTANTINOPOLU, 23 Noemvre. — Conferința a hotaritu; ca în Rumelia ostică să se trimeta, unu comisar alu Porții și să se numescă delegați streini, cari să esamineze dorințele Rumeliților.

CONSTANTINOPOLU, 22 Noemvre. — Telegrama Porții cătră prințul Alexandru ia la cunoștința supunerea acestuia și promite că o va întrebuița pentru încetarea ostilităților.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursuri la bursa de Viena

din 28 Noembrie st. n. 1885

Table with financial data for Vienna, including bond prices and interest rates for various currencies and terms.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 11 Noembrie st. v. 1885.

Table with financial data for Bucharest, showing exchange rates and prices for various goods and currencies.

Cursuri pietei Brasov

din 19 Noembrie st. n. 1885

Table with market prices for Braşov, listing prices for various commodities like flour, oil, and other goods.

Numere singuratică à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tubungera lui I. GROSS.

Au sosit acum prospetu

- List of imported goods including fish, sardines, and other delicacies from various regions.

IOANU DUȘOIU junioru.

Strada Teatrului

Vertical text advertisement for a newspaper or publication, mentioning subscription details.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS.“

Magazinul de haine barbatesci

Advertisement for a men's clothing store, highlighting quality and variety of goods.

depositu de stofe indigene si streine

Advertisement for a textile store, mentioning local and foreign fabrics.

Cu distinsa stimu A. Schwarze & Bartha. Ulița Vămei Nr. 11.

Mersul trenurilor

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with train schedules, organized into columns for different routes: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, and Budapesta-Aradu-Teiușu. Includes train numbers, departure times, and station names.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.